

FOAIA POPULARĂ

☛ PUBLICAȚIE ENCICLOPEDICĂ SĂPTĂMÂNALĂ. REDACTATĂ DE UN COMITET ☚

Directorul părții economice: C. C. CĂRLOVA

REDACȚIA ȘI TIPOGRAFIA:

Directorul părții literare: ILIE IGHEL DELEANU

☛ Abonamentul: 5 lei pe an în toată țara ☚

BUCUREȘTI 37 STRADA ACADEMIEI 37

☛ Anunciurile: un leu rîndul pe pagina 8-a ☚

SUMARUL:

Cronica săptămânei de PALAVRANCEA
Despre viitorul artei și al frumuseții de A. VENTUL
Doar eu te plâng (poesie) de ANA PANAITESCU
Liliacul alb de IULIA HAȘDEU
Pe Drezină de I. BASARABESCU
Despărțire de ARISTIDE BLANC
Viața în lună de G. RIN
Epigramă de LESSING
Scriitorii mari streini de GERARD
Cei trei fii de H. LAVEDAN
«Paginilor literare» de AL. VENTUL
Creațiunea femeii de I. ACHIMESCU
Păcăleala olteanului de N. URZEANU
Bietul Șerban de GR. TEODOSSIU. Etc. Etc. Etc.

Cronica săptămânei

Au trecut și aceștia.

Dar cum au trecut, numai Cel de sus o știe!

Trebue să mărturisim, că de mulți ani, țara noastră n'a avut să sufere o așa de mare încercare, o atât de grea sărăcie, ca în anul scurs, între Paștii 1899—1900.

Crisă în afară, sărăcie înăuntru, privind anii din urmă suntem conduși a esclama, împreună cu poetul:

„Vai de biet român, săracul,
„Înapoi tot dă ca racul!”

Și cu toată civilizația aparentă, cu tot progresul ce ni se pare că-l facem, trebue s'o recunoaștem că mergem înapoi: ne sărăcim pe zi ce trece. Și ori-ce mi-ați spune, D-văstră boerilor, ori cât mi-ați vorbi de sus despre progres, de apus, de Belgia orientului, eu tot din umeri voiū da, căci eu, de și nu fac parte din cei vechi, dar — mă credeți — am în principiile mele unul practic: acela că oțară bogată face cât 2 civilisate dar sărace.

Ce folos că ne-am cioplit, că ne-am civilisat la centru, că avem lumină electrică și tramvae idem la București — când la sate oamenii nu mai au nici lumânări de seū — că se dau concerte simfonice în Palatul Ateneului, când în bordeiul sateanului cântă mațele copiilor morți de foame; că d. Delavrancea, fiul poporului, e primarul Bucureștilor, că încasează 3000 de franci pe lună și se plimbă în trăsura cu cauciuc, când sătenii din munții Vrancei, al căror pseudonim poartă cu

pompă, n'au para frântă în pun-gă și nici un pumn de mălaiu în traistă.

Nici electricitatea din București, nici concertele simfonice de la Ateneu și nici primăria d-lui Delavrancea nu ne vor arăta progresul și civilizația realizată.

Astea toate 's spoeli, toate 's decori de teatru, ca să spăimântăm copiii, ca să orbim pe cei naivi.

Luminei electrice de pe bulevard se opune întunecul mahalalelor; concertelor simfonice ale d-lui Wachmann, orgile de Barbaria din ordonanța d-lui Algiū; iar primariatul d-lui Delavrancea, cu trăsura cu cauciuc de azi—amara opoziție cu tramcarul ei, ce'l așteaptă mâne.

„Viața sta în mișcare“ — zice un proverb grecesc.

Principalul e că stăm prost, și, ceea ce e mai trist, că mergem către mai rău.

Uitați-vă la sate și comparați-ne pe noi cu cei-l'alți țărani români din Ungaria, saū, mai mult, cu noi înșine de acum 30 ani.

În ograda țeranului român din România-liberă e sărăcie-lucie: în aceia a țeranului-frate din Ungaria e bogăție; acum avem țărani cu drepturi de a-și alege primar—impus de proprietar—a trimite în Cameră deputați—pe care nici la față nu i-a văzut, dar îi cunoște d. comisar din capitala județului — cari se bucură de libertatea de a fi arestați, de egalitatea de a face armată și a plăti dăjdiile cu boerii la un loc; —dar țeranii de azi n'au ce mânca!

Ce importă!

Suntem în schimb țară de progres, de civilizație, Belgia Orientului!..

Mofturi! Palavre!..

Stăm mai rău ca tot-d'atna. Avem venituri mici, cari constă în ceea ce mila lui D-zeu vrea—dându-ne ploaie la vreme și soare când trebue—dar în schimb ne-am creat o serie de necesități mari, pe care

nu le putem satisface numai cu ceea ce producem noi înșine. Și de aci ne împrumutăm mereu, ne bāgăm robii străinătății.

Se pare însă că Cel de sus ne-a purtat de grije anul acesta: că el e mai înțelept de cât noi: recolta se manifestă ca abondentă.

Era și vreme... Încă un an prost și ajungem mai rău ca în India.

*

La Giurgiū au fost alegeri. Și la alegerea unui senator al coleg. I a reușit d. Basile Epurescu, cunoscutul parlamentar, distinsul avocat.

D. Epurescu se bucură în localitate de multe și mari simpatii. D-sa e un om care a muncit pentru înfrumusețarea Giurgiului și ridicarea județului Vleșca, așa că se esplică alegerea sa.

Dacă partidul liberal se poate felicita de această victorie, care e începutul unei serii de izbânzi, apoi censoredorii au o dublă înfrângere: prima, că a reușit un liberal, și secunda că d. Epurescu va face multe zile fripte în Parlament, cunoscut fiind ca un energic com'atant.

*

O. grevă, unică în felul ei la noi, s'a produs zilele din urmă și ține.

Internii farmaciști, de la spitalele Eforiei din București, în urma unei ordonanțe imbecile a Directo-

rului Eforiei Spitalelor, d. Rîmniceanu, prin care le tăia mîncarea și locuința în spitalele unde funcționa, s'a pus în grevă, lăsând bolnavii fără medicamente.

Noroc că existau farmaciști-militari, cari au fost trimiși în locul celor civili, alt-fel ar fi murit oamenii cu zile din cauza năzbâtiilor unui incapabil, cocoțat în vârful unei instituții atât de complicate, ca Eforia Spitalelor civile.

Greva nu s'a sfârșit, ea va dura și trebuie să dureze până ce studenții vor căpăta deplină satisfacție. Când acest d. Rîmniceanu—pe motiv că e crîșă—nu-și rotunjește marile său salariu, dar taie din avantajele acelor tineri cari muncesc din greu, atunci nu încapă discuție ci execuție.

Studențimea universitară trebuie a se solidarisa, pentru a se da o lecție simțită inconștientului director al Eforiei.

*

D. Take Ionescu, ministrul financelor, e dus în străinătate pentru contractarea unui nou împrumut.

Se zice că, grație trecerii personale de care se bucură, va reuși să ducă la bun sfârșit acest împrumut și că banchierii din Berlin, vor consimți a ne mai împrumuta cu 80 de milioane.

Toate bune : va veni o nouă ploie de aur în țară, din pungă străine; ne vom astupa rănilor, pentru moment, dar ce folos dacă nu le vom vindeca? Aci stă răul, că recurgem doar la paliative, iar nu la atacarea răului chiar de la obârșie.

*

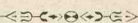
La Academie s'a premiat anul acesta lucrările d-lor Cuza, Maxim și alții și s'a respins aceea a d-lui Gion : „Istoria Bucureștilor“, în urma unor vii discuții.

De ce d. Gion n'a fost premiat? faptul se explică în fel de feluri: câte capete atîta păreri.

Unii, cărora le-a plăcut „Istoria“ d-lui Gion, zic că e o nedreptate făcută autorului; alții, însă, aprobă decizia Academiei, aducând acuzații „Istoriei“ d-lui Gion, că n'ar fi tocmai o lucrare solidă,—în ceea ce privește datele.

Ori cum ar fi însă, se vede că cei de la Academie sunt prea pretențioși : „Istoria“ d-lui Gion, deși este o operă monumentală, totuși nu i-a satisfăcut.

PALAVRANCEA

Despre viitorul artei și al frumuseții

După datele statistice și ale fiziologiei

Cu înaintarea progresului și civilizației, crierul omenesc va ajunge de sigur în viitor la o dezvoltare miraculoasă, dar în același timp, nu trebuie să credem, că structura organismului, cu un cuvînt a corpului nostru, se va deteriora din ce în ce mai mult, din contră va trebui, să presupunem chiar din punctul de vedere logic, că omul va poseda destulă inteligență, pentru a prevedea din timp decadența, ce are să-i amenințe restul corpului.

Marea anomalie din timpul nostru este știința, care a năvălit în domeniul instrucției tinzînd, să-lucerească dar în sborul ei de a merge tot înainte, se observă un lucru foarte important și anume, că știința n'a determinat în mod practic direcțiunea unei educații de-sevârșite; tendința științei este și trebuie să fie vindecarea rănilor, ce le-a făcut ea însuși instrucției: ea va reuși prin stabilirea unei educații mai precise, mai conformă cu natura lucrurilor și cu dezvoltarea corpului, cu alte cuvînt cu legile, ce presidează la dezvoltarea corpului și a sufletului, ceea-ce nu se poate face de cit printr'o înțelegere mai bună a igienei și a gimnastice, cu un cuvînt printr'o aplicațiune mai metodică a legilor, cari presidează la dezvoltarea armonioasă a tuturor organelor.

Pentru a vorbi mai întâi despre frumusețe, trebuie să ne gândim la puritatea imobilă a formelor, la proporțiune, dar mai pre sus de toate la armonia, ce există între organe și funcțiunile lor, ceea-ce constituie frumusețea plastică, frumusețea supremă și adevărat poetică manifestată în expresiunea feței omului, ochii sunt oglinda sufletului și reflexul exterior al inteligenței sufletești și în mișcarea propriu zisă, ce se face în vederea unui scop. Fața este expresiunea frumuseții omului.

Dar față prin dezvoltarea sistemului nervos, a inteligenței și a moralității tinde să devină din ce în ce mai plină de expresiune, mai expresivă.

Cred că nu greșesc, dacă voi reaminti, cari sunt după esthetică, precum și după fiziologie semnele cele mai caracteristice ale uriciunii feței.

Aceste sunt : 1) Proeminența falcilor produsă într'o rasă prin întrebunțarea exagerată a acestui organ; 2) Eșirea în afară a părții superioare a obrajilor, ce vine imediat dedesubtul ochilor, care se explică prin dezvoltarea mușchilor falcilor.

3) Turtirea nasului și ridicarea lui în sus sau îndepărtarea nărilor, cari fac să semene nasul omenesc cu botul unui animal; 4) Indepărtarea ochilor; 5) Mărimea gurei și grosimea buzelor.

Toate aceste semne fiziologice ale uriciunii par a fi în strînsă legătură cu o inferioritate intelectuală și morală a rasei; aceste semne se observă mai cu seamă la selvatici; ele dispar, când barbaria cedează locul civilizației; ele nu apar de cât, ca niște semne de atavism la indivizii izolați la cari se regăsesc cu prisosință în mod brusc;—este

permis dar să sperăm, că aceste semne vor dispărea încet cu încetul în rasele superioare sub influența progresului intelectual. Prin urmare există o corespondență strictă între trăsăturile feței și crierul, și această corespondență devine din ce în ce mai pronunțată, când considerăm marea mulțime sau ceea-ce statistica numește numărul foarte mare al oamenilor, cu un cuvînt masa comună, incultă și ignorantă.

În virtutea atárnării reciproce a organelor, omul seculilor viitoare, dezvoltându-și sistemul nervos într'o măsură compatibilă cu sănătatea lui generală, va trebui să aibă în fisionomia lui reflexul cel mai vizibil al inteligenței sale și în ochii săi, înfinitul gândirilor sale.

Corpul chiar dacă va fi mai puțin forte și mai puțin frumos de cât acela al atletilor lui Polyclete sau de cât al gigantilor carnoși a lui Rubens, capul va fi câștigat o frumusețe superioară.

Dar aceasta oare nu-i nimica, chiar din punctul de vedere al plastice, că o frunte sub care se simte, că viețuește gândirea, sau niște ochi strălucitori în cari se oglindește un spirit strălucitor?

Chiar în corpul întreg, inteligența poate sfârși prin a-și imprima pecetea ei; mai puțin echilibrată poate să fie lupta sau cursa, corpul care va fi făcut pentru gândire va poseda, sunt sigur o frumusețe, ce-i va fi inerentă numai lui.

Frumusețea trebuie să se intelectualizeze ca să zic așa: același lucru se poate zice și de artă.

Dacă numai prin expresiune pot trăi arta modernă și poezia, dacă gândirea și capul ieau deja în operele epocii noastre o importanță crescîndă; dacă mișcarea, semn vizibil al gândirii, fi-nește prin a însufleți totul, cum se vede aceasta în operele lui Michel-Ange, Puget și Rude, arta, oare pentru a se fi transformat, va fi ea distrusă?

S'ar putea zice împrumutînd de la știința contemporană terminologia, că anticii au cunoscut mai cu seamă «statica» artei; rămîne artei moderne, cu mișcarea și aspirațiunea ei, ceea-ce vom numi «dinamica» artei.

Urmărind dar în progresul ei evoluțiunea chiar a frumuseții omenești, arta tinde a se urca într'o măsură oare-care de la membre la frunte și la crier.

A. VENTUL.

Profesor.

Aprilie 1900.

DOAR EU TE PLÂNG!...

fară'i vînt de primăvară
Privighetori cîntă 'n ferești,
Natura toată e 'n splendoare,
Dar tu, iubite, nu mai ești...

De mult te-acopere pămîntul
Și toți ai tei, toți, te-au uitat;
Doar eu te plîng în tot-d'auna,
Doar ochii mei mereu te cat.

Afară'i vînt de primăvară,
În inimă 'mă e iarnă grea,
Nu'i nimeni să mă 'nțeleagă
Și să complîngă soarta mea!..

ANA PANAITESCU

IULIA HAȘDEU

LILIA CUL ALB

În boschetul întunecos am cules o ramură de liliac alb.

Cui o destinăm? Mult iubitei mele Paulina.

I-am dat-o, și i-am zis: «Ține, iubita mea, ia acest liliac alb; e mai puțin alb de cât fața ta. Parfumul său, vicleano, l'ai smuls, e mai puțin dulce de cât respirația ta». Ea a luat ramura și a pus-o într'un vas pe fereastră.

Și acum sunt pismaș al acestei ramuri de liliac, și ași voi foarte mult să fiu în locul ei. Mi-am văzut iubita sărutând-o pe furis. Ah! scumpă mică sărutare, ce n'ai fi tu pentru mine!

În boschetul întunecos, am cules o ramură de liliac alb. P.

PE DREZINA

-- Sfârșit --

O săptămână a stat pe gânduri coana Sultana, cum să porivească lucrurile ca să le dea mojiilor de la vale, peste nas.

Intr'o Duminică și-a luat bărbatul:

— Hai dragă la *dumnealor* la vizită!

Și s'au dus, pe un vagonet condus de doi cantonieri.

De alt-fel, ziua era bine aleasă: La Napoleon mai erau și alți mosafiri: Silvicul cu nevasta și cu fata, precum și picierul șoselei, cu familia sa destul de numeroasă, mai ales în copiii de doi, cinci și nouă ani. Intr' un cuvânt casa plină.

Momentul răsbunării era deci nimerit. Coana Sultana înaintă fără sfială spre Iulica și îi întinse mâna cu o prietenie exagerată; apoi zise tare:

— Dacă nu mă 'nșel, madam Manolescu?.. Mă recomand Popovicioaia . . . și pe soțul meu Traian Popovici, șef de gară clasa I, vecin cu D-v., care n'am avut onoarea să vă cunoaștem, fiind că, *trebuie* că așa e acum moda: ai mari la ai mici întâi, iar nu ai mici la ai mari, cum ar fi datoria; fiind că *trebuie* că...

Aci se opri puțin ca să înghiță și să mai răsuflă. Napoleon profită și o întrerupse:

— Scuzați, vă rog! Scuzați și D-v.! Vream de mult să venim; dar, cu treabă, cu daraveri — ca omu — am tot dat zi peste zi... Scuzați, vă rog! . .

Bietul Napoleon la așa rușine nu se așteptase! Roșii peste măsură, obrații îi dogoreau.

Dar ce mai schimbați la față, fură Popovici și Iulica.

Erau cunoștințe vechi. Cu câți-va ani înainte, Popovici, împieगत la gara de Nord din București, șezuse la coana Luxița, care, până a nu i se face fata mare, da o cameră mobilată cu chirie.

Popovici fusese ultimul chiriaș, căci tocmai atunci Iulica împlinise cinci-spre-zece ani și nu mai urma la școală. Coana Luxița avea s'o reție de acum în colo acasă, ca să învețe menajul: — să scuture odaia chiriașului, după ce acesta pleca, să facă bulion, să strecoare supă și să se pieptene cu părul în sus.

— Domnule Trăenică, îi zicea adesea lui Popovici coana Luxița — numai pe D-ta te mai țiu chiriaș, fiind-că ești om cum se cade și te bucuri de bună *reputanță* — Dar altul? Să-mi dea și milioane! Nu mai imi trebuie...

S'a mărit fata acum, D-le Trăenică; trebuie să ne gândim la un ginere, că de: o să-i vie și ei destinul, d'acu 'n colo. . .

Apoi după un oftat ușor:

— Eui una, nu mă rog alt-ceva la Dumnezeu, D-le Trăienus, de cât să-i dea fetei mele un bărbat bun și cum se cade ca D-ta. Știu că i-ar fi halal!

Dacă tocmai atunci se apropia Iulica, numai o îndepărta:

— Ei, ce cauți? De ce veniși? Nu e treaba *D-tale* aici între oamenii mari. . .

Și Iulica fugea râzând.

Popovici o mângâiasă adesea, ea pe un copil; niciodată nu luase în seamă vorbele coanei Luxiței. El plutea pe atunci prin alte visuri: Era vorba de o avansare, care îi și soși, odată cu mutarea la Mizil.

Coana Luxița primi vestea cu o sinceră mâhnire.

«Rău imi pare că-l pierd. Ce bunătate de om! I-ași da fata de acum! — Dar cum să-i zic? Nu pot! Am obraz. . . E chestie prea „delicioasă“ . . .

La Mizil, Popovici se însură cu coana Sultana, care-i aducea șapte mii de lei zestre — din care trei *trusoă* — precum și protecție. — Coana Sultana era de familie foarte bună: un frate al dumneaei — fost cărciumar — trăia acum din al dumnealui, era consilier comunal în oraș și putea ori-când să puie o vorbă bună pentru avansarea lui Popovici.

Coana Luxița îi pierduse de știre fostului chiriaș, era supărată că nu-i scrisese, acum îl critica:

— Un ingrât și Traian ăsta. . . Se vedea bine că e om *interesant*: la el numai cu interes avea trecere. A plecat de un an și n'a avut el filoptimia să-mi scrie două rânduri...“

* * *

Și acum când se revăzură, Traian și Iulica rămaseră o clipă muți. Printr'un ciudat instinct însă, nu-și dederă pe față cunoștința.

Iulica devenise voioasă, îndatoritoare. Față de atâta bună-voință, coana Sultana crezu că lecția D-ei a isbit pe deplin, și deveni mai ertătoare, mai prietenoasă.

În Duminica următoare, Napoleon și Iulica fură invitați la Popovici la masă. Săptămâna întreagă fu pentru femeia lui Napoleon un șir de visuri extraordinare. Era cu desăvârșire absorbită în gânduri. Întreg trecutul, răscolit de vederea domnului „Trăienus“, toată copilăria ei duioasă, reânvia. Monotonia, izolarea, tristețea neașteptată, pieriseră acum. De se uita pe fereastră, de-a lungul liniei ferate, cele două șine ce se pierdeau în zare odată cu stâlpii telegrafului, nu-i mai păreau acum posomorâte. Nu! Ele duceau ici, la câțiva kilometri, la fostul ei chiriaș, la bunul d-nul Traian, care cu vorba lui blajină, o mângâiasă adesea-ori; care adese-ori îi adusesse bomboane și la ziua ei cadouri. Avea și acum un „neseser“ cu oglindă de la dumnealui. . .

„Doamne, ce copilă sunt de răz singură! Unde e mama să am cu cine vorbi; să ne amintim cum intram în odaie la dansul, cum îi scotoceam prin lucruri și îi găseam serisorii cu „poze“, cum îi luam din parfum și ne spălam cu săpunul dumnealui *tridace*. Am să îi scriu mamei să vie!“

Era — invederat — o schimbare. Ea însăși o văzu cu groază, căci când voi să-și redeștepte după prânz, bărbatul, ea de obicei, simți o silă, o sfială neobișnuită.

Nu putu să-i mai zică nici una din mângâierile de mai înainte; nici nu-l mai șterse pe frunte, ei:

— Napoleon, scoală-te, că trece trenul! Ce e lenea asta pe tine, azi?

Când se vedea singură o prindea o voioșie nespūsă. Se uita la geam pe linie, se ducea la calendarul american și număra foile până Duminică, lua șapca lui Napoleon și o pune pe cap. . . Liniștea o găsea numai la clavir. Acolo se adâncea în gânduri, în visuri de fericire, cântând cu o mână încetșor cântecul favorit al lui Traian: „Idila“.

„Treceai la pășunare

„Cu oile-ți frumoase“

Nevasta silvicului și a picierului căutară să se întâlnească a doua zi chiar, după vizită.

Înțeleseseră ceva.

— Ai băgat de seamă, soro?

— Cum nu, draga mea! Dar ce, eram moartă? Să dea Dumnezeu numai să mă 'nșel.

— De, și eui tot așa zic; dar prea se 'nvi-nețiseră la față amândoi. Mai ales dânsa se pierduse de tot. Mi-e mi-a fost și silă și am plecat. . .

— N'ai văzut ce zăpăceală? Nici dulceață ca lumea nu ne-a dat: Numai o vișină pe fundul linguriței. . . Alt' dată ne umplea farfurioara. . .

— *Anfen*, om trăi și om vedea, zise picierhereasa, care învățase pe vremuri o clasă la călugărițe.

Acasă, coana Sultana se grăbi să-și dea părerile. . .

— Ce zici, Traiane? E curățică șefuleasa de la vale, dar cam găsculită. . . Să-i arătăm încă că mizilencele sunt mai ceva ca bucureștenele. E vorba de ambiție; să le dăm masă bună: Ca mezeluri cartaboși, tobă și parizer; apoi curcan cu coconare și cu stafide, crap umplut și ca prăjitură „blamanje“ de care-ți place ție. Gândesc c'o să-i săturăm cu atâta, și n'or avea ce să critice.

În adevăr, Duminica următoare fu un adevărat chef. Ce mai dispuși erau coana Sultana și Napoleon. Coana Sultana mai ales era re nerecunoscut. Îi reușise prăjitura și aceasta o încânta.

— Am potrivit-o minunat și din zahăr și din vanilie și la copt. . . Nu e așa?

Iar Napoleon, în culmea entuziasmului mărturisii că:

— Așa prăjitură n'am mâncat de când sunt. Imi ling și degetele.

— Complimenturi, complimenturi, D-le Napoleon! Așa sunteți D-v. bărbații: Galanți și cavaleri. . . E o blamanjea ca toate blamanjelele. . . dar, bunătatea D-v.

— Lăsați vă rog, coana Sultano, lăsați vă rog, că eui sincer. . . Și să-mi dați voie să închin acest pahar. . .

Toți se ridicară. Era un toast.

Napoleon vorbea? Bravo! Nevasta sa îl auzea, cel puțin, pentru întâia oară:

— Să-mi dați voie în fine să închin acest pahar în sănătatea sexului frumos. Trăiască sexul frumos, pe care l-am *subținut* și-l voi subține toată viața; să trăești în fine, M-me Popovici, și tu, nevastă și femeia în fine română. . .

Și-și sărută femeia. Apoi, obosit de vorbă și de vin, îl înecă tusea, o tuse grozavă de om gras.

M-me Popovici profită de împrejurare, ea să-și ștergă lacrimile. Era mișcată.

După masă, trecură în salon la cafea.

„Coani Sultani“ nu-i mai trecea dispoziția.

— Am gust, D-le Napoleone, să te bat la un picet pe o bănuță. Vrei?

— Vreau.

DESPĂRTIRE

după *Feuchtersleben*

Hotărât prin zis divin
Că, ce cu patimă iubim,
Să părăsim!

Și totuși nu e vre-un cuvânt
Să doară mai mult pe pământ
Ca — „părăsim!“

Și de-ai primit boboci de flori,
Să-î ingrijesti cu mare dor;
Dar află:

Un trandafir de țî-a nflorit
El până mâine a pierit;
Da... află!

De ai un prieten mult iubit
De țî-este scump, neprețuit,
Ca al tău sânge;

Tu mult nu-l vei numi al tău,
Iși părăsește-amicul său;
Iar tu 'l vei plânge!

Dar înțelege ce-ți vorbesc:
Când oamenii se părăsesc
Iși zic: «In cer te regăsesc!
Te regăsesc!...»

ARISTIDE BLANC..

CRONICA ȘTIINȚIFICĂ

VIATA ÎN LUNA

Trebuie să mărturisim că de la o vreme luna eșise din modă. Aspectul ei neschimbător, aparența ei de astru mort, făcea din ce în ce mai indiferenți pe astronomii noștri, care au sfârșit prin a nu se mai interesa de loc de un cadavru, fie el chiar al unui astru. Deja se cunoșteau atât de bine imensele văi imobile, cărora li s'a dat numele de mări— fără ca de alt-fel o singură acțiune de marină, să se fi revelat vre-o dată pe suprafața lor; se desemnase atât de exact craterii ei, cari sub raportul dimensiunii n'au rivali, pe pământ; — toate au fost așa de bine și așa de des înregistrate, fără vre-o schimbare în cât astronomii obosiți, au lăsat-o pe biata lună în plata domnului.

Dar s'au găsit oameni mai răbdători, ca Neison în Angliera, Klein în Germania, Oscar Schmidt în Atena, cari să continue aceste studii asupra feței vizibile a satelitelui nostru, fixând cele mai mici detalii ale topografiei sale, cu o minuțioasă exactitate.

Cu toată imperfecția relativă a instrumentelor lor, ei crezură a afla apă în unele cavități și chiar, pe unele puncte, întorcerea periodică a unei slabe vegetațiuni. Li se păru de asemenea că întrezăresc o persistentă activitate vulcanică.

Adevărul e, că luna este foarte incomplex cunoscută. Cea mai bună hartă a suprafeței sale vizibile, cât de precisă ar fi ea, nu e decât pe scara de 1.780.000,—ceea ce nu ajunge. Inadevăr noi știm că pe globul nostru, se produc schimbări în forma munților, în direcția cursurilor apei, schimbări foarte însemnate și cari nici n'ar putea fi

revelate pe o hartă cu o scară atât de redusă.

Astăzi cu telescopul Lick, a cărui lentilă are trei-zeci și șase degete de diametru, cu admirabilul telescop al Observatorului din Paris, a cărui lunetă are 24 de degete, nu putem zări mișcări de teren, coline sau văi având mai puțin de 650—1000 picioare de lărgime.

Și dacă e așa, un observator lunar, examinind pământul, cu niște instrumente asemănătoare celor cari nouă ne servesc în observarea Lunei, n'ar declara oare că planeta noastră e un astru mort și nu prezintă nici o urmă de vegetație și viață?

Această chestie o studiază prințul Kropotkin în revista engleză *Nineteenth Century*. De alt-fel, această nouă cercetare e admirabilă servită de progresele fotografiei, venite în ajutorul observației telescopice. Pe fotografie, toate accidentele naturale apar cu o precizie de care nu-ți dai cea mai mică idee ori ce hartă lunară. Nu mai puțin rămân destule piedici de invins. Fotografia nu ne-a adus încă toate serviciile ce suntem în drept a aștepta de la dinsa.

Dar în fine, după noile cercetări, s'a constatat că luna e de proporții mai mici ca pământul, și e de 81 de ori mai ușoară. Și de aceea puterea ei de de atracție e și mai mare la suprafață; și presupuind că ea posedă o atmosferă de aceeași compoziție cu a noastră, densitatea ei, în părțile mai joase, ar fi de la trei-zeci pînă la cinci-zeci de ori mai slabă decît aceea a atmosferei noastre, luată la nivelul mării.

Din cercetările D-rului Johnstone Stoney, rezultă că dacă la o epocă oarecare a existenței sale, Luna a fost învelită de o masă gazoasă compusă din oxigen, azot și vaporii de apă, astăzi acel inveliș nu mai există. Se știe că gazurile sunt formate din molecule, aduse în toate senzurile, cu o înțeleasă spaimintătoare. In momentul în care această înțeleasă, pentru o moleculă ajunsă aproape de limitele exterioare ale atmosferei, ar întrece pentru Lună 3500 m. pe secundă, gazul s'ar pierde în spațiul interplanetar,

Aceasta explică pentru ce atmosfera noastră nu poate conserva hidrogen liber și pentru ce aceea a lunei nu poate avea nici aer, nici vaporii de apă.

* * *

Nici aceste deducții n'au putut convinge pe astronomii de neexistența unei atmosfere în jurul lunei. Și s'a dedus, din potrivă că Luna are o atmosferă de 200 ori mai ușoară de cit a noastră, și acea atmosferă n'ar avea un rol important în economia vieții pe suprafața lunei.

Se crede, după noile cercetări că Luna își are și vulcanii săi, de o recentă activitate.

Mai mult, profesorul Pickeringe înclină a crede în vegetația de pe suprafața Lunei.

Fără indoială, sântem departe de a vedea, ca selenografii veacului trecut, *fortificațiile și drumurile naționale* pe care și le-au făcut locuitorii lunei. Dar în ce privește o vegetație desvoltându-se în anumite epoci, cursuri de apă și

acțiuni vulcanice ele devin din zi în zi mai probabile, pe măsură ce înaintăm în cunoștința mai de aproape a satelitelui nostru,

G. RIN.

EPIGRAMA

— După Lessing —

Turcii au mueri frumoase,
Robi, palate maestoase.

Așa-fel de ei trăesc,

Și eu am să mă turcesc!

«Vezi, dar Turcii nu bea vin.»

Pentru vin sunt tot creștin.

MYOSOTIS

SCRIITORII MARI STREINI

HENRI LAVEDAN

Henri Leon Emil Lavedan scriitor francez, născut la Orléans în 1859 Aprilie, este fiul lui Leon Lavedan cunoscut scriitor. Henri Lavedan își făcu studiile în orașul său, după aceea veni în Paris și debută ca cronicier în jurnalele mondene. (Gil Blas, Vie Parisienne etc) Cronicile sale penetrante și hazlii satirizau societatea parisiiană.

Operele lui sunt: M-lle Vertu, Lydie, Reine Jancier, Pêites Fêtes, Nocturne, Nouveau Jeu, Chaterine.

Pentru teatrul a scris: prince Auree și Une famille.

Acum de curind a fost numit membru al Academiei franceze în locul lui Henri Meilliac. Este decorat cu legiunea de onoare de zecce ani.

Dăm, conform tradiției noastre, nuvela de mai jos, tradusă de pe scriitorul francez.

* * *

CEI TREI FIU

Cu ferestrele mari dind în strada Varenne, cu scările de marmoră și plafonele emfactice, palatul era atât de liniștit în cât părea a fi nelocuit. Trei bărbați ședeau în salonul primului etaj, se priveau fără a scoate vre-o vorbă. Era d-nu marchis, d-nu conte și d-nu viconte.

Așteptau sfârșitul consultației.

Dintr'un moment într'altul, vor ști „din gura unei somități medicale“ dacă le-a

mai rămas vr'o speranță de a mai vedea încă pe Gabriella-Anna-Sophia marchisa nobilă de Guébrianges, mama lor, văduva marchisului Hercule de Guébrianges.

D-l marchis era înalt și subțire cu față impenetrabilă. Se ghicea că nu are mai mult de trei zeci de ani. Părul său era coafat cu multă artă, purta monoclu în ochiul stâng, fără lanț și fără montură. Contele, cu obraji roșii, nu avea mai mult de două zeci și trei de ani, cu mustățile roșii, arată o natură spontană, gata a-și vărsa focul; trecea de cel mai inteligent.

Cel mai mic, viconte, deși avea numai două zeci de ani, părea a fi mult mai în vârstă, din cauza zbârciturilor ce se formase pe obrazul său. Era de o slăbiciune înspăimântătoare, zdrobit de tusea pe care o scotea din fundul pieptului.

Ușa se deschise și patru domni decorați apărură pe rând, ținând în mâini vasele lor pălării. Se așezară pe scaune. Cel mai bătrân, decanul lor, specialist, se exprimă cu gravitate, măsurându-și cuvintele ca un predicator. Făcu istoricul maladiiei, vorbea de ulceratiunile părții inferioare a esofagului, trecând asupra atrofiei probabilă a rinichilor, și resumă toate concluziunile sale „din punct de medical pur“.

Colegii lui dădură din cap în semn de afirmare. Când termină, se sculă, cu figura contractată, scoase un suspin și se întoarse către tinerii noștri zicându-le :

„D-lor, cât de penibil este pentru mine... sunteți oameni, nu este așa?... este sfârșitul...“

Apoi adougă cu ochii îndreptați spre cer într'un accent pios, aprobat de asistentii lui:

— Numai o minune ca să scape...“

Ușele se închise, se auzea cum vorbea în vestibul.

— Veniți cu mine.

— Azi imposibil.

— Atunci pe mâine ne întâlnim la Palais-Royal.

Cei trei fii în camera cu ferestrele închise, transparentele lăsate, slab luminată de un candelambur, ei se țineau nemșcați unul lângă altu, aproape de patul unde mama lor era culcată.

Cel mai mare zise: «Suferi mamă?».

Din degetul lung, subțire ca un verne făcu semn că nu. Era galbenă, uscată, cu părul fin alb și o rază de bunătate era pe buzele ei, ochii ei albaștri cari surideau în orbitele lor, ca și myosotul din fundul unui puț. Să se despărtească ea de averea asta; asta par'că se citea în ochii ei.

Marchizul întrebă „Mai ne recunoști mamă“.

Un suspin impersistibil eși din inima ei, acesta era sgomotul cuvintelor sale. Băieții aplecați țineau urechile, și viconte ținea batista la gură, abținându-se de a tuși.

— Copiii mei, murmură marchiza simt că o să mor.

Cel mare o intrerupse zicându-i blând: „Oh! mamă“.

Ea continuă: „Nu plingeți... și rugați-vă mai departe pentru mine.“

Sunt o mamă denaturată, am comis o greșală mare... o crimă, decî cer ertarea lui D-zeu, înainte de a fi înaintea lui, trebuie să vă mărturisesc. Se opri un moment,

și închise ochii pentru a nu avea rușine.

— Am înșelat pe tatăl vostru.. pe bunul vostru tată... Unul din voi nu este fiul lui. Acesta este... este.

Se întoarse încet pe partea cea-laltă și încetă din viață.

Ei eșiră în vârful picioarelor și se așezară în odaia vecină.

Marchizul luă cuvintul cu sânge rece.

— Suntem într'o pozițiune foarte grea, moartea mamei noastre nu a permis de a mărturisi totul.

„Acest secret care a fost în mod imperfect relevat, va rămîne tot d'auna între noi.“

„Lumea nu va bănui nimic. Iată ce rămîne stabilit. În ochii tuturora, eu Jean sunt tot marchizul, René contele și François Viconte de Guébrianges. Dar noi care știm că în vinele noastre este un sânge străin, mai puțin curat de cât acela al tatălui nostru, putem noi stavis-a-vis unul de altul într'o situațiune așa de incurcată. Ignoranța noastră de bună voe nu va fi culpabilă? Nu este pentru interesul nostru a risipi în limitele posibile această îndoială care apasă asupra nașterii noastre. Ce credeți?”

— Cred, răspuse contele René că ai dreptate și viconte este de aceeași părere. Dacă n'ai spus nimica frate, sunt gata de a exprima aceeași părere la groaznica lovitura care lovește în onoarea noastră. Și pentru a vă da sinceritatea mea, cred că mama a vrut să mă pronunțe, eu singurul, în penibila revelațiune n'am avut putere de a complecta. Imi explic. Tu Jean, cel mai mare dintre noi ai venit pe lume în același an în care s'a căsătorit tatăl nostru cu mama, trebuie decî să ne gândim că numele tău trebuie să fie bine pronunțat.

Tu François ultimul, favoritul tutora, tu te-ai născut după moartea sorei noastre Berthe, după care mama a purtat doliul și a plins zi și noapte. Voi nu aveți dreptul de a insulta memoria aceleia care se odihnește la cîți-va pași de noi, nu trebuie să mă credeți copilul greșelii, timp ce eu... înțelegeți, sunt născut afară din Franța.... atunci M. de Guébrianges era ambasador la Saint-Petersburg. Mama mea era frumoasă, două zeci de ani... curtată... ambasadoarea Sofiea așa o chemau toți.., în fine eu sunt, simț foarte bine, această greșală a vieții sale. Ea a voit să mărturisească imediat. Complectez eu, ast-fel ultima sa dorință. Acuma, ascult decisiunea voastră la rîndul meu.

Marchizul și viconte erau unul lângă altu. Marchizul se sculă și cu un ton pe-liticos zise:

— Domnule, fratele meu și eu îți mulțumim de sinceritatea d-tră.

Pentru toți, exceptînd pentru noi, veți rămîne tot contele de Guébrianges.

Numai nu vom mai locui împreună. Cînd vă mutați?

Surprins, contele răspuse — Dar, după înmormîntare!

Și cu toți trecură în odaia de alături ingenuchiînd aproape de pat... dar ei se dară la o parte speiați.

Marchiza se mișca. Ea nu ere de cît leșinată. Se sculă, căzu din nou peste pernă, de astă dată moartă, după ce articulase foarte dinstinct: „Este marchizul,, Jean“

GÉRARD.

EPIGRAMA LA ADRESA

„PAGINILOR LITERARE“

*O revistă mai bogată
De cât „Pagini literare“
Nu există alta 'n lume:
Este făr' asemănare.*

„Paginile literare“
*Frumoase și cu mult haz
Au redactori cu renume
Cum nu mai esistă azi.*

*Poesie-adeverată,
Inspirație, talent
Este 'n „Pagini literare“
Revista zisă „Levent“*

*Cetiți „Pagini literare“
Și-ți vedea literatură,
Frumoasă, cu duh, aleasă
Iară nu harababură.*

*De ce sunteți toți sgărțiți
De revista n'o cetiți?
Nu vedeți, că are spir(i)t
S'aprinde, de-ai chibrit.*

18 Aprilie 1900.

A. VÂNTUL.

CREAȚIUNEA FEMEEI.

Legendă Indiană.

La început, când Twashtri —zeu Vulcan la Indieni— vru să creeze femeia vază că toate materialele din care făptuise omul se isprăviseră și că nu-i mai rămăsese nimic solid. În această dilemă și după o adincă resgîndire o întocmi din cele ce urmează. Luă rotunjimea lunii, mlădițele și cărcele plantelor agațătoare, tremuratul ierbei, sveltețea trestiei, bobocii florilor, ușurința frunzelor, privirea căprioarei, veselia dăătoare de viață a razelor de soare, lacrimatul norilor, plînsul și nestatornicia vîntului, timiditatea epurelui, vanitatea pînului, dulceața moliciunii la pipăit și frumusețea peptului de papagal, tăria diamantului, dulceața mierei, cruzimea tigrului, căldura jaratecului, răceala zăpezei, cecăleala coțofanei, gunguritul cucului... și amestecîndu-le pe toate împreună plîsmui femeia și o dete omului.

După o săptămînă omul veni la Twashtri și i se plîns: «Stăpâne, ființa aceea, ce mi-ai dat-o, 'mî face viața amară, vorbește într'una.... și'mî ia tot timpul, plînge pentru nimic și'i place să stea de geaba, și așa fiind v'am adus-o înapoi». Twashtri o luă.

Dar abia trece o săptămînă și omul se presintă din nou rugîndu-L:—«Stăpâne, 'mî pare că sunt prea singur de cînd ți-am dat acea ființă. Mî-aduc aminte cum ea zburda și cânta privindu-mă șiret cu coada ochiului, se agăța și se juca cu mine....»

Twashtri se înduplecă și i-o redete.

De astă dată însă nu trecură nici trei zile și omul reintorcîndu-se zise Zeului «Stăpâne, nu știu ce este, dar după toate socotînțele am ajuns la concluziunea că ea 'mî face mai multă grijă și incurcături de cât plăcere, ast-fel că v'o înapoez». Zeul răspuse supărat: «Pleacă

trebuie să te chibzuești cum poți».

Iar omul răspunde: «Nu pot trăi cu ea». «Dar nici o dată fără ea» replică Twashtri.... Și plecând, omul 'și zicea: «atunci ce e de făcut? că eu nu pot trăi nici cu dânsa, nici fără dânsa».

LOCOT. I. ACHIMESCU.

Cu adâncă părere de rău anunțăm înțetarea din viață a abonatului nostru.

TH. GR. FLORESCU

INGINER AGRONOM

decedat la 17 Aprilie a. e. în etate de 56 ani. Trimitem condoleanțele noastre respectoase familiei crud lovită.

Olteanul păcălit

Pe un telal care mergea pe stradă, și tot striga la hame vechi, îl văzu un oltean, care îl și opri pe loc.

— Ai ceva de vânzare? îl întrebă telalul iute.

— Da, răspunde olteanul, am un guturai ștrașnic.

— Așa, răspunde ovreiu, și vrei să'l vinzi?

— Da!

— Și di chiti zile îl ai, mi rog?

— De trei zile.

— Apoi, bine, ține-l pune la anul, ca eu cumper numai lucruri vechi.

NICOLINI URZEANU

BIETUL ȘERBAN!

În fundul grădinii învățătorului crește o iarba foarte înaltă și desă. Pe deasupra gardului viu, printre crăcile arborilor, se zăresce valea care mărginește un orizont de dealuri înverzite.

Acolo e un măr ce desemnează pe albastrul cerului arabescuri albe. Mărul, pus la adăpost de razele soarelui, e bătrîn; trunchiul lui nodoros se pare încovoiat de greutatea anilor; dar pomele sale, cu tote astea sunt gustose ca ale unui copac tânăr.

La umbra mărului dărmă adesea ori cănele Cezar. Și intimul său prieten, micul Șerban, fiul domnului învățător Piestreanu, cât de mult ar dori să se întindă, ca și Cezar, în iarba înaltă, răcoroasă și mirositoare! Dar are lecție.

Bietul Șerban trebuie să stea în clasă, pe când cănele se răsfață delicios, vreme de mai multe césuri, la umbra bătrînului măr.

Micul Șerban nu pôte rămâne nesciutor ca un cățel.

De multe ori i-a spus tatăl său acest lucru și ore n'are dînsul de o mie de ori dreptate?

«Vięta ómenilor nu e făcută pentru somn».

— Dar eú nu mă culc subt pom, răspunde sficios micul Șerban.

«Nici pentru a privi peste dealurile verzi și peste valea aurită de soarele de Maiú; într'un cuvânt, pentru a visa, cum zic poeții. Trebuie să muncești, copilul meú, ca să poți avea mai târziu, un loc de cinste în societate și dacă se pôte să fii folositor ómenirii».

«Din copilărie trebuie dar să te pregătesci pentru această nobilă grijă, câștigând învățătura ce împrejurările te face s'ó primești».

De câte ori domnul Piestreanu n'a repetat fiului său aceste înțelepte cuvinte, terminând vecinic cu această exclamațiune de părere de rău: Ah! dacă ași avea vârsta ta...

Cuvinte vagi. Până atunci băiatul său n'a înțeles importanța vorbelor «de a se pregăti din copilărie la datoriele sociale». El duce de altfel perversitate până a desprețui în fundul sufletului său, aceste zise datorii, despre care tatăl său îi tot tócă la urechie.

Se pare că pentru el singura grijă este de a face nebuniú ca un animal lipsit de rațiune, de a se rostogoli, de a alerga, de a se îmbăta cu aer curat și în șgomotul naturii vesele.

Ah, sármanul Șerban!

Pentru moment, și cu tóte tendințele sale, el stă plecat pe un pupitru înalt, plin de cărți și de caiete, cu un condeiu între degete,—niște degetuțe minjite de cénélă, și face țifre negre pe o pagină albă.

Totuși, sala cea mare cu părății văruiți unde se arată într'un colț înspăimîntătoare tablă, și ale căreia ferestre întredeschise lasă să pătrună ciripiri de păsări, este gólă.

Este Joi după amiază. Școlarii cei-lalți au vacanță și iată pentru ce micul Șerban plânge cu lacrimi mari, care îi curg pe obrájoriú lui palizi și-i cad pe caiet, asemenea picăturilor de plóie din furtună pe un pământ neroditor.

Din vreme în vreme, cănele Cezar își trece capul său de căne cumințe prin gura ușii crăpate, și cu privirea sa ispititoare, întrebă pe micuț: Vii odată?

Domnul Piestreanu pirotéză pe catedră, cu gura căscată.

— Vîno, aide! La trei pași de la măr este în gard o spártură pe unde un om n'ar putea să trecă, dar prin care noi am fugi foarte lesne. Vom scobori drumul adâncit care înconjură orașul nostru și vom ajunge la páriu; el curge, cîntînd pe pietrele alunecóse și salciile pletóse își plécă în apa lui limpede verdeața lor. Pe maluri înfloreasc stușisuri de myozotis și pe apa ca oglînda, nuferiú își așeză foile lor drepte, asemănătoare cu niște pete de untdelemn.

Se vęd mișcând în curentul repede pești cu solzii lucitori. Bróștele speriate, la fie-care pas, sar repede în mijlocul plantelor de apă. Libelulele vin și pleacă, plimbând pe deasupra páriului aripele lor transparente și moi. Ce miros plăcut de iarba umedă și de nisip muiat! Și ce mai crîmpeie din cerul care împrumută din azurul lui undeú cristaline!; iar colo jos, între stîncile pline de mușchiú, e isvorul care se strecórá încet, încet cu un murmur monoton și legănat. Vîno, Vîno Șerbane!

— Nu pot, am de deslegat trei probleme de aritmetică, într'ó jumătate de ceas, până când tata se va deștepta.

Cănele înțelege, își plécă trist urechile și dispare.

Atunci lacrimile copilului se îndoesc. D'abia își înăbușește hohotul de plâns, care i se ridică până în gât și-l înecă.

De două ori, de trei ori, cănele își arată botul său întrebător. Și mai violente

în fie-care rînd hohotele saltă pieptul îngust al băiețelului. Ochii lui se afundă, străluciri de friguri alunecă în pupilele lor, mica lui gură fără sânge scrîncește și el rămâne ca prostiț înaintea lucrului întrerupt.

Pedepsit să fie ore Șerban și închis între cele patru ziduri monotone ale clasii ca să deslege problema de aritmetică pe când alți copii se jocă la cîmp?

Nu!

Atunci dar?

Este că tatăl lui, în fie-care joi, dá fiului său lecțiuni suplimentare ca să întrecă pe cei-lalți copii la studiu. În timpul celor două luni de vacanță anuală, când e așa de frumos sub caldul soare sau la culesul viilor, el lucrăză însă cea mai mare parte din zi.

Nu că d-l Piestreanu e un om răutăcios, prostește exigent, dar «trebuie ca din copilărie să câștige omul cunoștințele pe care împrejurările îl face să le primească». Apoi micul copil va merge la liceú. Acolo împrejurările îi vor permite din nou să câștige cunoștințe și iată-l pentru multă vreme în cei patru părăți vâpșiți cu alb. Vai, el nu va vedea atunci prin ferestrele deschise grădina școlei și nici cănele Cezar nu-și va mai trece în fie-care minut capul său prin deschizătura ușii claselor.

Din fericire, acest timp este departe pentru închipuirea copilărescă a micului Șerban. I se pare că nici o dată nu va ajunge acolo.

— Dacă lucrăză cum trebuie, la 16 ani va fi bacalaureat. Vom vedea apoi să-l creștem mai departe. Pentru ce n'ar fi licențiat și mare doctor?

Și ca într'ó apoteoză, tatăl zărește într'un colț din București o clădire mare care își profiléză la orizont silueta sa rigidă.

În fața ei stă această inscripție: Universitatea.

Piestreanu tatăl a fost la școla normală de unde es învățătorii. Piestreanu fiul va merge la școla normală din București de unde es ómenii mari.

Și pentru această, micul Șerban, în Jolie de primăvară și în cele-lalte Jolie de peste an stă plecat pe înaltul său pupitru înaintea unui caiet alb, unde scrie plângând țifre negre.

Iată de asemenea pentru-ce, pironit pe catedra sa, D-l Piestreanu viséză cu gura căscată la zilele glorióse în care fiul lui, în aclamațiile faimoșilor universitari, se va îndrepta triumfal, încercat de coróne și de pergamente spre scaunul Academiei.

Dómna Piestreanu vë va zice mai mult: că nu este nimic dacă acasă mănâncă așa de des cartofi în loc de friptură și că împreună cu bárbatul ei au luat obiceiul de a bea cafea fără zahăr; căci vor trebui mulți, foarte mulți bani pentru a materializa visul.

Dar iată că cănele își arată din nou botul său la ușă. Nu mai plânge Șerbănică!

Se aud pași. Un cap de femeie apare: — E mana.

Mama a vëzut lacrimile și, pe vârful degetelor, spre a nu deștepta pe D-l Piesteanu, sárută obrazul slăbit al copilului.

Cu tóte aceste precauțiuni, tatăl s'a deșteptat. El scóte un suspin lung și își schimbă împrejururiú privirile sale somnoroase. A vëcut grupa și sprîncenele i se încrunteză.

— Nu mă certa, credeam că ai trebuință de fesul d-tale brodat....am venit...

— Știi bine, că în fie-care an nu mai pun acasă gâtela, cu începere de la 1 Aprilie. Apoi dînsul zărește ochii roșiți ai copilului.

— Ce ai de plîngi, dragă?

Copilașul își plînge capul pe hîrtia sa, unde câte-va țifre se alergă unele pe altele, asemenea unor ștregari în câmpie și-l podidesc iarăși lacrimile.

Știe bine că o să fie certat, pentru-că nu și-a sfârșit tema și că, în loc să aibă de cină un cés de libertate în splendorea apusului, va trebui să rămână în clasă până la rezolvirea obișnuitelor probleme.

— Cred, că.... că în sfîrșit el nu le-a făcut pe toate, zice mama aruncînd o privire rugătoare bărbatului său. Póte că e bolnav, veți bine, adaugă ea iute.

Ah, Dumneșeule, dacă dînsa ar putea să-și rezolve blestematele de probleme, cu dragă inimă ar face-o. Dar ea nu e bună de cât să fiarbă cartofi, să gătească mîncare și să bea tóte cafelele din lume, fără zahăr. Tóată această sciință dimprejurul ei este pentru dînsa literă mórtă. Admiră, dar nu înțelege nimic. Cu tóte astea d-l Piestreanu isbucnesce de supărare :

— Să nu póta într'un ceas să deslege trei ticăloșe de probleme! Ce va face când o fi să învețe geometria, algebra, trigonometria. Ah! Ah! o să-și placă în sfîrșit? Nu, de unde, o să dormă ca și acum pe cărțile deschise, rămânînd pentru totdeauna un măgar, un mare prost și el, bietul tată-său care, tóată viața lui, s'a căsnit să dea fiului seú acele cunoscuțe pe care nu le are nici el, vai! va avea pentru restul țiielilor sale rușinea și durerea că a dat la lumină un așa dobitoc.

Vocea domnului Piestreanu se aude plină de expresii triviale și plictisitoare.

De odată un șgomot vesel acopere strigătul nefericitului tată. E o bandă de școlari, cari trec rîzînd, îmbătați de aer și de libertate.

Atunci dómna Piestreanu nu se mai póte stăpâni :

— E adevărat, dice ea, că toți petrec, se jócă la sóre și că numai el muncesce, mititelul!

Domnul Piestreanu rămâne contrariat în fața acestei neașteptate revolte a femșii sale și, apucat de o mînie și mai violentă, mormăește printre dinți :

— Ei bine, unde vrei s'ajungi?

— Găsesc, ... găsesc... că e nedrept și crud, na!

O ma e tăcere s'așterne după aceste cuvinte. Fórté demn, domnul Piestreanu se ridică după scaun și plîcă spre ușă, din care Cezar privește neliniștit, în fața acestei violențe neobicinuite. Pe prag el se întórcé : «Pentru-că sunt nedrept și crud, dómna, zice el, îți las conducerea intelectuală a domnișorului Șerban, din care ești liberă să faci în viitor un văcar ca toți deșuchiații ăștia care petrec și se jócă la sóre. Cât despre mine, visasem o altă sórtă pentru copilul nostru!

Și apoi plîcă în prada unei supărări îndreptățite.

* *

În fundul grădinii învățătorului crește o iarbă înaltă și désă.

Un măr bătrîn și înflorit desemnează pe albastrul cerului ramurile sale nodurose. E într'o Joi din luna Maiú. Clasa e góla.

Singur pe înălțimea catedrei un om stă tăcut și cu capul între mîni.

Nu i se vede de cât spatele lui încovoiat și părul seú albit cu totul.

Dórmé? Nu, plînge. Plînge fără șgomot, din când în când cu suspine ușóre.

Un cănele își arată capul prin deschizătura ușii și se pare în adevăr că ochii lui înduioșați, se umplu de lacrimi.

De o dată omul se ridică cu greutate. Privirea sa umedă se oprește asupra unei bănci, unde este un pupitru negru, apoi ese....

Cănele îl urmăze și amândoi cobórá în uliță. La drepta, aprópe de drum, e un loc înverzít, unde cîntă mierlele. Și sub verdéța mijită se arată criptele albe. Pe crucea de piétră, ridicată de-asupra unei cripte mult mai verde de cât cele-lalte stă săpată inscripția :

«Șerban Piestreanu, mort în etate de 16 ani, aspirant la universitate».

Rugați-vé pentru el.

— Mititelul Șerban!

(Din franțuzește, ca și art. din numărul trecut)

GR. TEODOSSIU.

Știri economice-financiare

După rapoartele sosite la Ministerul de domenii, starea semănăturilor de toamnă este în general excelentă și merge prosperînd. Rapița va da o recoltă belșugă, iar vasta întindere cultivată nu va avea de cât o scădere de 20 la sută, provenită parte din bălțirea apelor pe ici pe colea și parte din neânsemnata decimare a vermilor.

În Moldova, grăul și rapița stau de minune. Toți agricultorii spun că tăciunile n'a cauzat până acum nici cea mai mică stricăciune.

De asemenea viile și pomii roditorií promet recolte bune și imbelșugate.

În ceea-ce privește arăturile de primăvară, ele au fost într'adevăr întarziate și semănăturile întrerupte din cauza ploilor. Vânturile însă au svântat repede pămîntul, ast-fel că, atît arăturile cât și semănăturile de primăvară continuate cu multă activitate, au fost terminate.

Dacă vom fi scutiți de călduri excesive și persistente de la început, speranțele într'o recoltă abundentă a tuturilor cerealelor sunt mari, fiind dat că, din cauza ernei favorabile țarinelor, starea lor este cât se poate de propice culturilor.

Sunt unele semănături de grău făcute mai târziu și cari au eșit neânfrățite din iarnă. Acestea, din lipsă de căldură, au înaintat încet în creștere dar se vor îndrepta repede.

Zilele din urmă se răspîndise șgomotul că guvernul a hotărât ca să nu se mai primească monedele găurite și șterse de argint.

O mișcare puternică s'a manifestat în populație, ceea ce a făcut ca guvernul să revie asupra măsurii luate.

Astăzi toate casierile, toți perceptorii, toate autoritățile sunt obligate a lua orice fel de monede românești, dănd bune în schimb.

Aceasta, însă, numai până la finele lunii.

Deci, abonații noștri cari au monede șterse sau găurite, poate să le ducă la poște și să trimită abonamentul pentru „Foaia Populară“.

Poșta trebuie să le primească.

Trebuie să notăm că taxa mandatului s'a scăzut : e numai 15 bani pentru 5 lei.

JOCURI DISTRACTIVE

Anagramă, de P. Norrescu-Tecuți

Drept 's nume femeesc

Invers un oraș grecesc

Cuvént triunghiular de I. Negrescu

. Călugăr
. Munte din România
. Pom
. Articol
. Consonă

Se primesc deslegări până la 1 Maiú.

Se acordă 3 premii : volumele : Povestea banilor de aur, O călătorie la Venus sau în anul 4000, și Codru și Singurătate.

DINU ȘARADAR.

POȘTA REDACȚIEI

P. „Noapte“ ar fi ceva, dar e lipsită de ritm. Epigramele n'au sarea epigramatică. Alțeva. — *Eugen Petrov*. Chetrești. Altele să mai vedem. Așteptăm. Dorim încurajarea. *Danubianul* mai bine. Altele. — *I. A. Băd*. Nu merg poeziile. De ce nu snoave, anecdote populare? — *Jean. V. R.* Nu merg. Regretăm. *A. Cambur*. Da, din cele trimise. — *G. Aut. Crist*. Da. — *G. C. George* snoavele da. — *George Munt*. Cu regret, nu. Mai încercați. — *Gene*. Vom publica profile muzicale. Am dori însă să ne trimiteți și ilustrația fie-cărui profil. *Florel M. Ș.* Nu putem. Regret. — *Fereanu*. Nu. — *Cotin*. Da. — *G. Rigo*. Da, răbdare. Sunt mulți la rînd și gazeta; mică. — *Ceauranul*. Nu. — *Stelstav* S'au pierdut. Rugăm din noú. *Nicu-Marin*. Ar fi ceva. Vrem, însă alta. — *De la Olt*. Amintirile prea copilăroase. Ce vrei, lucruri din clasa I-a primară, când azi ești în facultate. Alțeva. — *Rhein*. De ce nu ne trimiteți și bucăți științifice, scurte. Nuvelele le vom publica. *Spes*. E ceva. Am dori mai multe, ca să alegem. Vă zicem și noi : „Spes. . Spes!“ — *Autorului nuvelei*. „*Iubire barbară*“. E originală sau traducere. Dacă cea din urmă, de pe cine? Ce pseudonim alegeți? — *M. Gh. Ion*. Poensu. E ceva. Răbdare, citire și iar exerciții. Totuși, ca încurajare, vom publica „*Imolțarea*“. — *Viorica*. Cu regret dar nu e încă copt fructul. Poate că persoana are talent, suntem fericiti de alegerea ce a făcut-o în revista noastră și încantați de promisiunea a ne răspîndi. Dar, bucata ce ne-a trimis e prea obicinuită, spre a fi publicată. Alta, poate. — *Netty*. Da. — *I. Cosma Transilvaneanu*. D-ta ai talent. Ți-am demonstrat-o, publicînd, pare-ni-se, tot ce ai trimis. Trebuie însă puțină osteneală : păcătuiești în versificație. Când stofa e bună însă, îndată se poate îndrepta forma. Da, se publică; și altele. *Celor alți* în no. viitor. REDACȚIA.

STELIAN IONESCU

Inginer. Expert și Hotarnic înscris trib. Ilfov

Str. Cazărmei 31, pe lângă Palatul Justiției

Se însărcinează cu ridicări de planuri, parcelări, hotarnicii, expertise, măsurători, verișcări, puneri în posesii, etc.